



NORGES HØYESTERETT

Den 20. juni 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Utgård og Bull i

HR-2016-01309-U, (sak nr. 2016/1043), straffesak, anke over dom:

A (advokat André Berven)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens lovanvendelse og straffutmåling ved overtredelse av blant annet straffeloven 1902 § 219.
- (2) A ble 9. februar 2015 tiltalt for overtredelse av straffeloven 1902 § 219 andre, jf. første ledd, for å ha utsatt sin samboer for fysisk og psykisk mishandling. Han ble også tiltalt for tyveri, jf. straffeloven 1902 § 257, og for å ha krenket besøksforbud, jf. straffeloven 1902 § 342 første ledd bokstav b.
- (3) Øvre Romerike tingrett avsa 26. august 2015 dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 21.07.1976, frifinnes for tiltalebeslutningen post I og II.
 2. A, født 21.07.1976, dømmes for overtredelse av straffeloven § 342 første ledd bokstav b til bot på 10 000 – titusen – kroner subsidiært fengsel i 20 – tjue – dager.
 3. A frifinnes for kravet om oppreisning."
- (4) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalebeslutningen post I og II. Anken ble henvist til ankeforhandling.

(5) Eidsivating lagmannsrett avsa 8. april 2016 dom med slik domsslutning:

- "1. A, født 21. juli 1976, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 219 annet ledd, jf. første ledd og straffeloven (1902) § 257. Straffen for disse forhold og det forhold som er rettskraftig avgjort ved Øvre Romerike tingretts dom av 26. august 2015 settes til fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder, jf. straffeloven §§ 62 og 63 annet ledd.
2. A dømmes til å betale oppreisningserstatning til B med 100 000 – etthundretusen – kroner innen 2 – to – uker etter forkynnelse av denne dom med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.
3. Sakskostnader tilkjennes ikke."

(6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse og straffutmåling. Det anføres at mishandlingen ikke har pågått i meget lang tid eller vært særlig grov, og at det straffbare forholdet derfor ikke faller inn under straffeloven § 219 andre ledd. Videre anføres det at den utmålte straffen er for streng, og at deler av straffen bør gjøres betinget som følge av lang saksbehandlingstid. Det er også krevd ny behandling av det sivile kravet.

(7) A har nedlagt slik påstand:

"Prinsipalt:

Lagmannsrettens dom av 8. april 2016 oppheves.

Subsidiært:

Straffen og oppreisningserstatningen nedsettes."

(8) *Påtalemyndigheten* anfører at det ikke hefter feil ved lagmannsrettens lovanvendelse, og at A korrekt er dømt for overtredelse av straffeloven § 219 andre ledd. Straffutmålingen er korrekt. Det er ikke grunnlag for å gjøre fradrag i straffen på grunn av saksbehandlingstiden. Påtalemyndigheten har påstått anken nektet fremmet.

(9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet i tingretten for tiltalebeslutningen post I og II, mens han ble domfelt i lagmannsretten. Etter straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. andre ledd fjerde punktum, kan anken bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at den ikke vil føre fram. Avgjørelsen skal begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.

(10) Lovanvendelsesanken gjelder anvendelsen av straffeloven 1902 § 219 andre ledd, idet det anføres at første ledd skulle ha vært anvendt. For vurderingen av dette spørsmålet gjengir ankeutvalget følgende fra lagmannsrettens begrunnelse for straffutmålingen:

"Vår sak gjelder overtredelse av straffeloven § 219 annet ledd. Det dreier seg om omfattende psykisk og fysisk mishandling fra oktober 2008 og frem til april 2014, det vil si en periode på om lag 5,5 år. Fra oktober 2008 til våren 2009 dreide det seg i det alt vesentlige om kontrollerende adferd, kjefting og utskjelling. Mishandlingen tiltok i omfang etter den første fysiske voldsutøvelsen våren 2009, og ble særlig alvorlig fra høsten 2009. Selv om de enkeltstående handlingene med fysisk vold isolert sett ikke er av det aller mest alvorlige slaget, dreier det seg om gjentatte voldsutøvelser, omfattende kontrollerende adferd, og daglig frykt for utskjelling, trusler, roping og skriking. Etter lagmannsrettens syn har fornærmede over en lang periode levd under et regime med daglig frykt for vold, trusler og kontrollerende adferd. Det gjør forholdet alvorlig. Selv om det ved straffutmålingen må tas hensyn til at deler av perioden gjelder perioden før straffskjerpelsen i 2010, dreier det seg

om en forholdsvis lang periode også etter straffskjerpelsen."

- (11) Ankeutvalget nevner videre at det i tiltalebeslutningen er individualisert 13 forskjellige episoder som samtlige ble funnet bevist.
- (12) Med dette bevisresultatet finner ankeutvalget det klart at forholdet rammes av § 219 andre ledd. Dette begrunnes i kombinasjonen av at overtredelsen har foregått i mer enn fem år, og at i alle fall noen av overgrepene er relativt brutale. Det vises til Rt. 2011 side 1412 hvor lagmannsrettens lovanvendelse ikke ble prøvd. Som eksempel på grovheten i handlingene kan nevnes en handling som skjedde 20. august 2011, og som ble utløst av en ren bagatell. Om hva som skjedde har lagmannsretten funnet bevist:
- "Tiltalte tok tak i håret til fornærmede og kastet henne mot de stablede stolene som stod med stolbena opp. Fornærmede falt mot stolbeina. Tiltalte dro deretter fornærmede ned på gulvet, satte seg på henne og tok kvelertak på henne. Fornærmede skrek, og en vakt kom til og dyttet tiltalte vekk. Politiet ble tilkalt."**
- (13) Ved straffutmålingen har overtredelsen av § 219 andre ledd klart størst betydning. Sett i sammenheng med den langvarige overtredelsen av § 219 andre ledd er det også klart skjerpende at A mindre enn én måned etter at fornærmede hadde flyttet fra ham begikk tyveri av 26 800 kroner som tilhørte henne.
- (14) For disse forhold, samt krenkelse av et besøksforbud, er A idømt en straff av fengsel i ett år og åtte måneder. Ankeutvalget finner det klart at denne straffen ikke er for streng. De fleste grove krenkelsene har skjedd etter skjerpingen av straffelovens bestemmelser om voldslovbrudd i juni 2010. Rett nok ble et forslag om å øke øvre strafferamme for overtredelse av § 219 andre ledd fra fengsel inntil seks til fengsel inntil åtte år av prosessuelle grunner ikke vedtatt. Men, som lagmannsretten påpeker, har Høyesterett i Rt. 2011 side 1412 i avsnitt 31 lagt til grunn at også straffenivået for overtredelse av § 219 andre ledd skal skjerpes, "men da innenfor den videreførte strafferammen". Mot denne bakgrunn og under henvisning til lagmannsrettens oppsummering av de straffbare handlingene som er sitert foran, finner ankeutvalget, som allerede nevnt, det klart at straffen ikke har blitt for streng.
- (15) Det er heller ikke grunnlag for å gjøre noen del av straffen betinget, idet det ikke er noe å utsette på fremdriften av saken.
- (16) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre fram. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum.
- (17) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken nektes fremmet.

Karl Arne Utgård
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: